

Sosnowiec, 16.09.2025r.

**Sz. Pan
Wojciech Nitwinko
Radny Miasta Sosnowca
Przewodniczący Komisji Rozwoju Miasta
i Ochrony Środowiska**

W nawiązaniu do zawiadomienia z dnia 3 września 2025r. nr BRM.0012.7.19.2025.MT przedkładam materiały dotyczące pkt. 1 ww pisma.

1. Uwagi ogólne dotyczące Systemu Rejestrów Państwowych.

W dniu 01.03.2015r. wprowadzono w życie zmiany dotyczące funkcjonowania m.in. rejestrów USC i rejestrów gminnych baz ewidencji ludności. W skrócie i uproszczeniu zintegrowano autonomiczne systemy odpowiadające za dane urzędów stanu cywilnego oraz dane ewidencji ludności i dowodów osobistych zasilające bazę PESEL. Ustawa z dnia 28.11.2014 prawo o aktach stanu cywilnego, ustawa z dnia 24.09.2010 o ewidencji ludności oraz ustawa z dnia 6 sierpnia 2010 r. o dowodach osobistych stworzyły podwaliny pod zupełnie nowy, zintegrowany i spójny system, który ma ułatwić i przyspieszyć obieg istotnych informacji dotyczących rejestracji stanu cywilnego, ewidencji ludności i dowodów osobistych. Część kompetencji wydziałów spraw obywatelskich przejął kierownik USC (m.in. meldunek noworodków urodzonych w Polsce, wymeldowanie osób zmarłych i zmiana ich statusu w bazie PESEL, rejestracja w bazie PESEL nowych małżeństw i rozwodów etc.), natomiast część pozostała w gestii naczelnika wydziału spraw obywatelskich, który działa z upoważnienia wójta, burmistrza, prezydenta.

Całość zintegrowanych baz Systemów Rejestrów Państwowych (SRP) nosi nazwę systemu ŹRÓDŁO, który składa się z trzech paneli – BUSC (Baza Usług Stanu Cywilnego), PESEL (Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności) oraz RDO (Rejestr Dowodów Osobistych). Każdy z tych paneli zasila bazę zgodnie ze swoją właściwością. Kierownik USC zasila bazę BUSC m.in. poprzez rejestrację zdarzeń z zakresu rejestracji stanu cywilnego (urodzenia, małżeństwa, zgony). Jednakże zasilenie jednego panelu oddziałuje również na pozostałe, a centralną częścią tego systemu jest baza PESEL jako ta, która zawiera najwięcej informacji.

Dla przykładu można podać rejestrację zgonu obywatela polskiego zameldowanego na stałe w Katowicach, posiadającego dowód osobisty wystawiony przez Prezydenta Dąbrowy Górniczej, a zmarłego w Sosnowcu. Zarejestrowanie tego zgonu w Sosnowcu (wyłączna właściwość miejscowa) w bazie BUSC spowoduje automatyczne i natychmiastowe:

- wymeldowanie i zmianę statusu na „osoba zmarła” w bazie PESEL z datą śmierci
- unieważnienie dowodu osobistego w bazie RDO z datą śmierci.

2. Liczba zarejestrowanych urodzeń w USC Sosnowiec w latach 2023-2025:

Rok	Liczba urodzeń na terenie Sosnowca	Liczba wpisanych urodzeń spoza RP
2023	536	413
2024	475	579
2025 (do 31.08.)	337	427

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014r. prawo o aktach stanu cywilnego urodzenie rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy ze względu na miejsce urodzenia dziecka. Oznacza to, że podane liczby urodzeń na terenie Sosnowca dotyczą wyłącznie dzieci urodzonych w Sosnowcu (w zdecydowanej większości w Szpitalu nr 1, sporadycznie zdarzają się tzw. porody domowe). Porównując dane z danymi WSO można ustalić procent Sosnowiczian urodzonych w Sosnowcu i poza (w innych miastach w Polsce):

Rok	Dane USC	Dane WSO	%
2023	536	815	65,8
2024	475	724	65,6
2025	337	489	68,9

Dzieci urodzone poza granicami RP mogą zostać wpisane do rejestru BUSC (Baza Usług Stanu Cywilnego) w trybie transkrypcji (art. 104 ustawy prawo o aktach stanu cywilnego), rejestracji (art. 99) lub odtworzenia (art. 109). Nie obowiązuje właściwość miejscowa, a wniosek można złożyć u dowolnego Kierownika USC. Czynności takie nie są objęte żadnymi ramami czasowymi (wniosek może dotyczyć dzieci urodzonych poza granicami RP bez względu na czas).

Widać tendencję spadkową jeżeli chodzi o rejestrację „zwykłą” urodzeń oraz zwykłą rejestrację zdarzeń zagranicznych. Trend ten utrzymuje się od lat wcześniejszych, dla porównania:

- urodzenia na terenie Sosnowca za lata 2020 (931), 2021 (781), 2022 (698)
- wpisanie urodzeń zagranicznych za lata 2020 (202), 2021 (285), 2022 (287).

Wzrost liczby wpisów urodzeń zagranicznych może być spowodowany m.in. wzrostem liczby uchodźców pochodzenia ukraińskiego ze względu na wojnę w Ukrainie. Dodatkowo należy wziąć pod uwagę migrację ekonomiczną mieszkańców Sosnowca (główne kraje to Wlk. Brytania, Holandia, Niemcy).

3. Liczba zarejestrowanych zgonów w USC Sosnowiec w latach 2023-2025:

Rok	Liczba zgonów na terenie Sosnowca	Liczba wpisanych zgonów spoza RP
2023	2465	52
2024	2488	29
2025 (do 31.08.)	1712	37

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 28 października 2014r. prawo o aktach stanu cywilnego zgon rejestruje kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy ze względu na miejsce zgonu albo miejsce znalezienia zwłok.

Oznacza to, że podane liczby zgonów na terenie Sosnowca dotyczą wyłącznie zmarłych w Sosnowcu. W tym przypadku większość będą stanowili mieszkańcy Sosnowca (dokładny procent można uzyskać po porównaniu z danymi WSO). Przy czym należy założyć, że mieszkańcy Sosnowca umierali również w innych placówkach na terenie kraju.

Rok	Dane USC	Dane WSO	%
2023	2465	2718	90,7
2024	2488	2721	91,4
2025	1712	1810	94,6

Zgony spoza RP można wpisać w takim samym trybie jak urodzenia. Liczba zgonów z Zagranicy nie rośnie lawinowo, a utrzymuje się na niewielkim poziomie w skali roku. Analogicznie jak w przypadku urodzeń brak jest właściwości miejscowej dokonania takiej czynności (dowolny kierownik USC) oraz ram czasowych (bez znaczenia kiedy dana osoba zmarła).

Zgony na terenie Sosnowca prezentują tendencję lekko spadkową w porównaniu z poprzednimi latami – 2020 (2953), 2021 (3199), 2022 (2902).

Jedną z przyczyn wzrostu umieralności w poprzednich latach była zapewne pandemia COVID, której skutki odzwierciedlają statystyki.

Z poważaniem